

สัมภาษณ์พิเศษ

คุณสรวิทย์ จิรานันท์ศิริ
 ผู้จัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด
 นักสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2556

ครู เป็นอาชีพที่หลายคนยกย่องให้เกียรติ แต่ก็มีอีกหลายคน ที่กล่าวว่า เป็นอาชีพที่มีหนี้มากกลุ่มหนึ่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ก็เช่นกัน ถูกมองว่าเป็นสหกรณ์กู้ทรัพย์มากกว่าออมทรัพย์ “FSCT NEWS” จึงได้บุกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด หนึ่งในสมาชิกชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อสัมภาษณ์คุณสรวิทย์ จิรานันท์ศิริ ผู้จัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด ซึ่งท่านได้รับรางวัลนักสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2556 จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในงานประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์ที่มีคุณค่าในปีที่ผ่านมา และเรามาฟังมุมมองแง่คิด และแนวทางบริหารงานของท่านที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์ครูที่นั่นหมดหนี้ มีคุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดี และอยู่อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีกันค่ะ

ท่านมีแนวทางการบริหารงานสหกรณ์อย่างไรบ้าง

ผมบริหารงานโดยยึดแนวทางตามหลักการสหกรณ์สากล 7 ประการ **พึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด โดยระดมทุนภายในของสหกรณ์คือ หุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิกไม่รับสมาชิกสมทบ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากที่สุด** ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายตามความจำเป็นและก่อประโยชน์ได้ทุกระยะไม่ให้ขาดสนทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว โดยคำนึงถึงเงินทุนของสหกรณ์ และความสามารถในการส่งชำระของสมาชิก และมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกหลากหลาย และรองรับเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรมให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้ และยังมีเหลือตกแก่ทายาทตามสมควร

แนวทางในการระดมทุนของสหกรณ์

สมาชิกต้องถือหุ้นรายเดือนในอัตราร้อยละ 8 ของเงินเดือน และต้องออมก่อนกู้ เช่น เป็นสมาชิกส่งค่าหุ้นได้ 12 เดือนจึงกู้สามัญได้ ส่งค่าหุ้นครบ 36 เดือนจึงกู้พิเศษได้ เมื่อกู้สามัญต้องมีหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 - 48 ของเงินกู้ เมื่อกู้พิเศษต้องมีหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 - 38 ของเงินกู้ บางปีจัดให้มีโครงการซื้อหุ้นลุ้นโชคด้วยและกำหนดให้สมาชิกทุกคนต้องมีบัญชีเงินฝาก และโอนเงินกู้สามัญ/พิเศษ เงินค้างจ่าย เงินสวัสดิการต่าง ๆ และเงินปันผลเฉลี่ยคืนเข้าบัญชีเงินฝากสหกรณ์ของสมาชิก

สหกรณ์มีกิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

มีโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการประชุมสัมมนาสมาชิกตามหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะ เพิ่มความรู้ความสามารถเพิ่มรายได้ของสมาชิก สหกรณ์จะจัดงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นประจำทุกปี โครงการเหล่านี้ช่วยผลักดันให้สมาชิกมีเงินตอบแทน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และเงินเดือนอย่างเหมาะสมมากขึ้น ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพและยังมีงบประมาณสำหรับโครงการประชุมสัมมนาสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่มทุกคนในรอบปี เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนหรือวิชาชีพของสมาชิก สามารถช่วยลดรายจ่ายของสมาชิก และมีค่าตอบแทนให้สมาชิกเป็นการเสริมรายได้อีกทางหนึ่ง สร้างความภาคภูมิใจในองค์กรของตนเอง และสมาชิกได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ จากการที่คณะวิทยากรของสหกรณ์มาร่วมพบปะตามโครงการนี้ด้วย

นอกจากนี้ สหกรณ์มีสวัสดิการให้เปล่าสำหรับสมาชิกที่อยู่กับสหกรณ์มานาน สมาชิกเกษียณอายุงาน และสมาชิกถึงแก่กรรม รวมทั้งจัดให้มีการฌาปนกิจสงเคราะห์จนเพียงพอให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินของสมาชิกได้หมดสิ้น และยังมีเหลือตกทอดแก่ทายาท และมีเงินให้กู้ยืมเพื่อการอันจำเป็นและก่อประโยชน์ ทำให้สมาชิกมีเงินใช้จ่ายทุกระยะไม่ขาดสนสร้างฐานะได้ และอยู่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เน้นส่งเสริมการออมของสมาชิก

ทบทวนว่า สอ.ครุศรีสะเกษ จก. ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก

ผมถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรครับ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพชีวิต สมาชิกได้ขับเคลื่อนผ่านแผนงานโครงการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และจัดสวัสดิการให้หลากหลาย อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ยังทำได้ตามฐานานุรูปของสหกรณ์ซึ่งต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอีก

ในมุมมองของท่านคิดว่าขบวนการสหกรณ์ในปัจจุบันควรมีการพัฒนาอย่างไร

สำหรับสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ควรพัฒนารูปแบบการรวมตัวหรือรวมกลุ่มกันจากปัจจุบันที่มีเป็น “ชมรมสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคต่าง ๆ” เป็น “ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคต่าง ๆ” แทน ซึ่งเป็นรูปแบบการรวมกลุ่มกันตามที่มีกฎหมายรองรับ ส่วนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยนั้น ควรมีองค์กรในระดับจังหวัดซึ่งมีตัวแทนของสหกรณ์ทุกประเภทเป็นคณะกรรมการ ทำนองเดียวกันกับสันนิบาตสหกรณ์ในระดับประเทศ

ท้ายนี้อยากให้ฝากข้อคิดให้ชาวสหกรณ์นำไปเป็นแนวทางในการบริหารงาน

สหกรณ์ควรสรุปบทเรียนจากปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางป้องกันอย่างจริงจัง เช่น ปัญหาแชร์ ลอตเตอรี่ และการฝากเงินกับสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด ซึ่งเกิดจากความต้องการกำไรจากการลงทุนมากเกินไป (รวมทั้งผลประโยชน์ที่เสนอเพิ่มเติม) ทั้งที่บางแห่งไม่มีเงินของตนเองจะนำไปลงทุน การดำเนินการไม่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบเท่าที่ควร ถึงคุณสมบัติและความสามารถของคู่สัญญาไม่ได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เช่น การประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติและขอความเห็นชอบจาก คพช. ก่อน และการมีหลักประกัน หรือการปรึกษาหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน ควรป้องกันปัญหาโดยการดำเนินการอย่างรอบคอบในการลงทุนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการลงทุนกับสมาชิกของตนเอง อย่างน้อย**ควรลงทุนเมื่อมีเงินทุนเหลือจากการให้บริการแก่สมาชิกของตนแล้ว**

อีกประเด็นหนึ่งก็คือ **ปัญหาการไม่มีเงินเพียงพอให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก และปันผลเฉลี่ยคืน ซึ่งเกิดจากการปล่อยเงินกู้เกินตัว** โดยสหกรณ์อาจมีเจตนาช่วยเหลือสมาชิกให้สามารถรวมหนี้สินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ มาไว้ที่สหกรณ์แห่งเดียว แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องใช้เงินจำนวนมาก ถ้าพึ่งเงินทุนของสหกรณ์ไม่เพียงพอต้องขอู้จากแหล่งเงินภายนอกทุกเดือนไป จนในที่สุดสหกรณ์มีหนี้สินมากกว่าทุนของตนเอง และเมื่อไม่สามารถกู้เงินจากภายนอกได้ ก็เกิดปัญหาสภาพคล่องไม่มีเงินให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกหรือจ่ายปันผลเฉลี่ยคืนได้ และปัญหาที่จะตามมาคือสมาชิกจะเริ่มไปก่อนหน้ากับสถาบันการเงินอื่นหรือเจ้าหน้าที่รายอื่นเพิ่มเติมและผิन्दชำระหนี้ ปัญหานี้ไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้นกับสหกรณ์ เพราะในปี 2540 ก็เคยเกิดปัญหานี้มาก่อนเมื่อครั้งวิกฤติต้มยำกุ้งมาแล้ว แต่สหกรณ์ก็ไม่ได้สรุปบทเรียน ดังนั้นสหกรณ์ควร**ปล่อยเงินกู้โดยคำนึงถึงทุนที่สหกรณ์มีเป็นหลักอย่าปล่อยเกินตัว หรือประชาชนนิยมเกินไป จนสมาชิกขาดวินัยทางการเงิน** ไม่คิดจะออมหรือพึ่งตนเอง คิดแก้ปัญหาเพียงด้วยการกู้ยืมเงินเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ

และเรื่องสุดท้าย **การให้เงินกู้แก่สมาชิกควรฝึกรางแผนทางการเงิน เงินกู้จำนวนมาก เช่น กู้สามัญหรือกู้พิเศษควรให้กู้เป็นรายเดือน ไม่ใช่กู้เป็นรายวัน** ซึ่งไม่มีการคิดทบทวนวางแผนมาก่อน รวมทั้งสหกรณ์เองก็ไม่ได้มีการกลั่นกรอง ก่อนจะกู้ควรส่งชำระค่าหุ้นมาเป็นระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้ได้ออมก่อนกู้ หรือฝึกรับการช่วยเหลือตนเองก่อน และควรมีสัดส่วนของหุ้นต่อเงินกู้ที่มากพอสมควร